

Handläggare
Ole Ulnes
08-508 335 69
Malin Salemyr
08-508 32 706

Till
Utbildningsnämnden
2021-04-22

Ansökningar om godkännande av huvudman för fristående gymnasieskolor och gymnasie- särskolor i Stockholms stad och län

Remisser från Skolinspektionen

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remisser till Skolinspektionen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Niclas Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Skolinspektionen har till Stockholms stad remitterat 18 ansökningar om godkännande av huvudman för nya fristående gymnasie- eller gymnasiesärskolor och 21 ansökningar om utökningar av befintliga gymnasieskolor i Stockholms stad och i resten av region Stockholm. Även 4 ansökningar om att bedriva nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU) har remitterats till staden.

Behovet av utbildningsplatser i staden och i resten av regionen kommer kraftigt att öka fram till 2028. Förvaltningen bedömer därmed att en etablering av de sökta utbildningarna inte skulle medföra påtagligt negativa ekonomiska, organisatoriska eller pedagogiska konsekvenser för eleverna eller den del av skolväsendet som anordnas av Stockholms stad. En etablering av utbildningar inom de nationella programmen el- och energiprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet samt försäljnings- och serviceprogrammet riskerar dock att medföra ett minskat söktryck till motsvarande utbildningar i egen regi och i förlängningen medföra tomma utbildningsplatser.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det som svar på remisser till Skolinspektionen.

Bakgrund

Ansökan om godkännande av huvudman för fristående gymnasieskola och gymnasiesärskola görs till Skolinspektionen. Ansökningarna remitteras sedan till lägeskommunen, samt till närliggande kommuner, för yttrande om utbildningen innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Kommunens yttrande ska innehålla en beskrivning av etableringarnas ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser som kan uppstå på lång sikt, i vart fall över en femårsperiod, vid start av de utbildningar som ansökningarna omfattar.

För att Skolinspektionen ska kunna göra en helhetsbedömning av vilka följder en etablering kan medföra bör kommunen utöver en konsekvensbeskrivning bifoga följande.

1. En befolkningsprognos över kommunens 16-åringar de kommande fem åren (år 2021–2026).
2. En sammanställning över antalet kommunala och fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i kommunen som idag erbjuder de program och inriktningar som omfattas av ansökningarna.
3. Uppgift om antalet befintliga utbildningsplatser på respektive sökt program och inriktning vid kommunala respektive fristående gymnasie- och gymnasiesärskolor i kommunen.
4. Uppgift om kommunen avser att erbjuda sökta program och inriktningar läsåret 2021/2022 samt om möjligt läsåret 2022/2023.

Skolinspektionen har remitterat 15 ansökningar om godkännande för nya fristående gymnasieskolor, 3 ansökningar om godkännande för nya fristående gymnasiesärskolor, 4 ansökningar om nationell utbildning vid en skolenhet samt 21 ansökningar om utökningar av befintliga gymnasieskolor. Förvaltningen yttrar sig i ett samlat remissvar. Svaret ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 7 maj 2021.

Ärendet

Ansökningarna avseende gymnasieskola omfattar 2 041 utbildningsplatser per årskurs vid full utbyggnad, varav 730 platser i Stockholms stad och 1 311 platser i resten av regionen. Fördelat över tre årskurser omfattar ansökningarna således 6 123 platser. Av planerade utbildningsplatser avser 1 280 platser högskoleförberedande program och 725 avser yrkesprogram. Det program som omfattas av störst antal ansökningar är ekonomiprogrammet med ansökningar om 414 platser per årskurs och läsår, totalt 1 242 utbildningsplatser vid fullt utbyggd verksamhet. Av sökta utbildningsplatser avser drygt 55 procent utbildningar inom ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet eller samhällsvetenskapsprogrammet.

De yrkesprogrammen som har störst antal sökta platser är el- och energiprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet samt försäljnings- och serviceprogrammet. För samtliga dessa söks fler än 100 utbildningsplatser per årskurs och läsår. Gällande vård- och omsorgsprogrammet avser dock knappt hälften av de sökta platserna redan befintliga utbildningar.

Ansökningarna som avser gymnasiesärskola omfattar cirka 14 platser per årskurs vid full utbyggnad, varav cirka knappt hälften inom Stockholms stad. Majoriteten av de sökta platserna avser det individuella programmet.

Ansökningarna med angivande av Skolinspektionens diarienummer ordnade per program och inriktning redovisas i bilaga 1.

Den konsekvensbeskrivning som Skolinspektionen begär av staden redovisas under "Förvaltningens synpunkter och förslag" nedan. De uppgifter som Skolinspektionen utöver konsekvensbeskrivningen efterfrågar medföljer som bilaga 2–5.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med gymnasieavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Ärendet kommer att behandlas av den fackliga samverkansgruppen den 13 april 2021. Ärendet kommer även att behandlas av utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor vid sammanträdet den 14 april 2021.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Gymnasieutbildningen i Region Stockholm är samordnad genom ett samverkansavtal mellan regionens samtliga kommuner samt Håbo kommun. Det betyder att eleverna i regionen och Håbo fritt kan söka alla gymnasieutbildningar på nationella gymnasieprogram i samverkansområdets kommunala och fristående gymnasieskolor. Det finns dock inget samverkansavtal i Stockholms län när det gäller gymnasiesärskolans utbildningar.

Även gymnasieskolans introduktionsprogram ligger utanför regionens samverkansavtal. Då behovet av utbildningsplatser skiljer sig mellan introduktionsprogrammen, och det åligger hemkommunen att erbjuda platser till obehöriga elever, försvåras planeringen av att det av ansökningarna inte framgår i vilken utsträckning och volym introduktionsprogram kan komma att erbjudas.

Befolkningen i gymnasieålder förväntas öka i hela regionen. Antalet 16-åringar bosatta i Stockholms stad bedöms att öka från cirka 9 400 år 2020 till knappt 11 150 år 2029, en ökning med 19 procent, se bilaga 2. Även i resten av regionen är en befolkningsökning i åldersgruppen att vänta.

Fram till år 2031 väntas behovet av platser i Stockholms stads gymnasieskolor öka med 4 800, varav 2 700 platser till stockholmselever, till följd av ökande antal unga i gymnasieålder i hela stockholmsregionen, en ökning som är som störst under första delen av 2020-talet. I nuläget planeras för 3 000 nya platser under perioden.¹

Det finns en viss osäkerhet i det långsiktiga behovet av gymnasieplatser i regionen. Perioden efter år 2031 förväntas befolkningen i gymnasieålder inte öka i samma takt som under de närmaste åren. Enligt prognoser från Storsthlm finns det avseende gymnasieskola ett behov av ytterligare 3 445 platser i årskurs 1 på de högskoleförberedande programmen inför höstterminen 2027, jämfört med det antal platser som erbjöds inför den preliminära antagningen till årskurs 1 år 2020. Prognosen för yrkesprogrammen visar istället att det inför höstterminen 2027 kommer att finnas en överkapacitet i årskurs 1 med nästan 1 200 platser fördelade på flertalet program. Till gymnasiesärskolan var 278 elever antagna i augusti 2019. Vid samma tid fanns 266 obesatta platser varav 82 på

¹ Lokalförsörjning för gymnasieskolan 2022–2040

individuellt program. Enligt prognosen kommer det att finnas behov av platser för 355 elever i årskurs 1 år 2027.²

Som framgår ovan innebär stadens och regionens befolkningsprognoser att det finns ett behov av att antalet studieplatser i gymnasieskolan ökar de kommande åren. Det innebär att kommunerna tillsammans med enskilda huvudmän kommer att behöva expandera för att tillgodose platser åt regionens ungdomar.

Antalet elever per utbildning är dock lägre på yrkesprogram än på högskoleförberedande program. Flera yrkesprogram har idag färre sökanden än antalet befintliga utbildningsplatser vid både kommunala och fristående skolor inom Stockholms stad. Även en minskning med förhållandevis få elever skulle kunna påverka Stockholms stads förutsättningar att erbjuda en bred och kvalitativ utbildning på aktuella yrkesprogram. De nationella program i stadens egen regi som riskerar att påverkas mest negativt av de sökta utbildningarna är el- och energiprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet samt försäljnings- och serviceprogrammet. Detta då utbildningarna vid dessa nationella program respektive handels- och administrationsprogrammet redan idag har en låg andel sökande per utbildningsplats vid kommunala gymnasieskolor inom Stockholms stad.

Utifrån ovanstående och utifrån det bilagda underlaget, bedömer förvaltningen sammantaget att en ökning av antalet utbildningsplatser i linje med det sökta antalet inte kommer att få påtagligt negativa konsekvenser för eleverna eller för stadens utbildningsväsende. En etablering av ytterligare utbildningsplatser utöver befintligt utbildningsutbud på el- och energiprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet eller försäljnings- och serviceprogrammet kan dock påverka söktrycket för motsvarande utbildningar i egen regi negativt och i förlängningen leda till tomma utbildningsplatser.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Förvaltningen bedömer att ett förverkligande av de ansökta utbildningsplatserna inte kommer att ha negativa konsekvenser för barn och barns rättigheter eller för jämställdhet.

² Gymnasiebehovet 2020, Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm (2020)

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remisser till Skolinspektionen.

Bilagor

1. Sammanställning av från Skolinspektionen till Stockholms stad remitterade ansökningar om nyetablering och utökning av fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor
2. Prognos över befolkningsutvecklingen gällande 16-åringar i Stockholms stad 2020 – 2028 och andra elevprognoser
3. Sammanställning över planerat antal kommunala och fristående skolor inom Stockholms stad med sökta program och inriktningar samt utbildningsplatser läsåret 2021/2022
4. Redovisning av Stockholms stads planering av utbildningsutbud för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan läsåret 2021/2022